

18 TILANHOITAJA ERNST MARTIN OLININ HAUTA

Kansalaissodan aikana teloitetun Ahdenkallion kartanon tilanhoitaja Ernst Martin Olinin (1882–1918) hauta on Ahdenkalliontien varrella.

19 KENRAALINKULMA

Kenraalinkulman 29 hehtaarin asuntoalue koostuu tällä hetkellä 106 omakotitontista. Alueen rakennukset on rakennettu pääasiassa 2010-luvun tuntumassa. Kenraalinkulman alue jakaantuu kahteen osaan Ahdenkalliontien molemmin puolin. Alue on hyvä esimerkki nykyisestä pientaloarkkitehtuurista puu- ja kivitaloineen.

20 AHDENKALLIO

Ahdenkallion alueella on vanhaa 1,5 kerroksista pientaloasutusta. Alue on rakentunut pääasiassa 1930-luvun lopun ja 1950-luvun aikana. Asuinrakennukset rajaavat tontin kadunpuoleista reunaa, jolloin muodostuu isohko sisäpiha. Monissa pihossa piharakennukset rajaavat tontin takalaitaa.

21 MAAUIMALA

Kaupunkisillanpuiston maauimalalla on pitkät perinteet suosittuna uimapaikkana. Hyvinkään kauppa hankki lammikon 1930-luvulla palovesialtaaksi ja uima-lammikoksi. Vuonna 1952 lammikko kunnostettiin maauimalaksi. Allas muotoiltiin 50 metrin mittaiseksi ja se varustettiin päätymuureilla ja uimahyppytelineillä. Vuonna 2009 maauimalan alue peruskorjattiin nykyiseen muotoonsa.

22 KAUPUNKISILLAN PÄIVÄKOTI

Kaupunkisillan päiväkoti on rakennettu vuonna 1985 ja sen on suunnitellut kaupunginarkkitehti Ahti Hotti. Päiväkodin piha on remontoitu vuonna 2005.

23 KUTOMOKATU

Kutomokadun varrella on monenlaisia mielenkiintoisia pientaloja, joista vanhimmat ovat 1920–30-luvulta. Teollisuusympäristö ja työväen asuntoalue kuvastavat kutomoteollisuuden merkitystä pienen kauppalan kehitykselle sen suurimpana työnantajana.

Reitin pituus noin 9 km

Toteutus ja kuvat: Hyvinkään kaupunki 2018
www.hyvinkaa.fi/teemakartat

1 PORT ARTHUR

Vanhan villatehtaan ja Keskikadun väliin rakentui 1900-luvun alussa työväen asuntoalue Port Arthur. Yhdessä ne muodostavat valtakunnallisesti arvokkaan kokonaisuuden niin historiallisesti kuin maisemallisestikin. Port Arthur koostuu 11 kaksikerroksisesta asuinrakennuksesta sekä piharakennuksista. Asuinrakennuksista viisi on rakennettu jo 1900-luvun alussa. Alueen vanhin rakennuskanta on suojeltu asemakaavalla 1984. Siniset talot ovat 1980-luvulla tehtyjä.

2 VILLATEHDAS

Villatehtaan rakennuksia on rakennettu ja muutettu koko sen olemassaoloajan, mutta suurelta osin ne ovat alkuperäisessä asussaan. Ossian Donnerin perustaman villatehtaan ensimmäinen tehdasrakennus valmistui 1895–96 ja tehtaasta kehittyi Suomen suurin ja monipuolisin villatehdas. Tehdasalueen puistomaisista sisäpihaa ympäröivät rakennukset valmistuivat vuoteen 1917 mennessä. Pihan keskellä, pienessä palokalustorakennuksessa toimii Valvillan tehdasmuseo.

Villatehdas lopetti toimintansa 1991, mutta vielä 1960-luvulla se oli Hyvinkään suurin työnantaja. Villatehdas on nykyään Hyvinkään kaupungin omistuksessa ja sitä on kunnostettu toimitiloiksi. Kaupungintalo siirtyi sinne 2011. Villatehtaan sisäpihalla on lasten ja nuorten kulttuurikeskus Villa Arttu ja sen näyttelytila sekä taidenäyttelytila Villan Voimala. Villatehdas kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristökohteisiin ja sen kunnostamisessa otetaan huomioon historialliset arvot.

3 KANKURIN PUISTO

Puiston suunnittelun keskeisiä aiheita ovat olleet Kankurinlampi, punatiilinen villatehtaan miljö ja hyvinkääläisyys. Altaasta muotoiltiin koristelammikko, joka muodostaa riittävän aidon ympäristön myös pysyvälle kalakannalle. Villatehtaan punatiilen väriä, jota esiintyy myös ympäröivissä uusissa rakennuksissa, on puistossa käytetty kalusteiden ja valaisinten värinä. Puiston kasvivalikoima on kaiken kaikkiaan runsas, noin 150 erilaista kasvilajia tai lajiketta. Erityisesti kukkivia puita, pensaita ja perennoja on käytetty paljon.

KOTIKAUPUNKI TUTUKSI
REITILLÄ 6
Tehtas
Martti
Ahdenkallio

Muut reitit: Keskusta, Lentokenttä, Sveitsi, Hyvinkäänmäki, Hakala

4 KANKURIN LIIKUNTAPUISTO

Kankurin liikuntapuisto pelikenttineen kuuluu Tehtaansuon keskuksiin, jossa on esim. lämmitettävä tekonurmikenttä. Puiston vieressä on tenniskeskus. Liikuntapuiston Tehtaansuon puoleiselle reunalle on valmistunut vuonna 2013 betoninen skeittiparkki ja jousiammuntarata. Alueelle on rakennettu kaksi hulevesien laskeutus- ja haihdutusallasta, joista toinen on osoitettu koirien uima-apaikaksi. Lampi on myös Hyvinkään paras sorsien katselupaikka.

5 RÄÄKÄNPÄÄ

Yhtenäisen jälleenrakennuskauden omakotialue, jonka 1,5-kerroksisten puutalojen suunnittelija on Arkkitehtitoimisto O. Leka ja K. Arajärvi. Asemakaavan alu-eelle laati arkkitehti Carolus Lindberg jo vuonna 1941. Vuonna 1950 rakennusaloja on muutettu siten, että osa asuinrakennuksista on kadun varrella, osa tonttien sisäosissa. Tonttien vehreä kasvillisuus on kuuden vuosikymmenen tulosta.

6 TAPAINLINNAN KOULU

Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Markku Seppo ja se on valmistunut 2006. Tapainlinnan koulu on tällä hetkellä Hyvinkään suurin koulu.

7 MARTIN AALLOPPI

Martin aaloppi on yli 100 vuotta vanha rautatien allttava kulkuyhteys Viertolan ja Martin alueen välillä. Nykyään alikulku on vain kevyen liikenteen käytössä.

8 MARTTI

Martin alueen suunnittelu alkoi 1990-luvun alussa. Sillankorvankadun varrella on pääosin 2-kerroksista pienkerros- ja rivitaloasutusta ja niiden takana laajat omakotialueet. Martin keskustasta löytyy kaksi isompaa kerrostaloa, päivittäistavarakauppa, kouluja, päiväkoteja ja seurakuntakeskus.

9 PUNAJOJAN PÄIVÄKOTI

Rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Taina Pelin ja se on valmistunut vuonna 2001.

10 PAVINMÄKI

Pavinmäen pientaloalue on rakentunut pääosin 2005–2010 välillä. Alueen rakennukset sijoittuvat vaihtelevaan ja mäkiseen maastoon. Mäkien laet on säilytetty rakentamattomina. Pavinmäki on saanut nimensä Tapainlinnanmäellä 50- ja 60-luvuilla toimineen tanssipaikan mukaan.

11 MARTIN PÄIVÄKOTI

Päiväkoti on valmistunut vuonna 1998 ja sen ovat suunnitelleet arkkitehdit Reijo Perko ja Simo Rautamäki Oy.

12 MARTIN SEURAKUNTAKESKUS

Martin seurakuntatalo on valmistunut 2004 ja sen on suunnitellut arkkitehti Teppo Pietarinen. Seurakuntatalo sijaitsee Martintalon, Martin koulun ja Martintalon päiväkodin muodostamassa tiiviissä keskuksessa.

13 MARTIN KOULU JA MARTIN HALLI

Martintalo on valmistunut vuonna 1995 ja laajennus 2004. Martintalo on monitoimitalo, jossa toimii päiväkoti, Martinkulman koulu (luokat 1-9) ja Martin koulu (luokat 1-6). Kaikkina arkipäivinä yli 700 lasta ja aikuista työskentelee talossa. Lisäksi suuri joukko seuroja, yhteisöjä ja nuorisotoimen kerhoja ovat talon ilta- ja viikonloppukäyttäjini.

14 TANSSIKALLIO

Tanssikallion yli 100 hehtaarin alueelle sijoittuu n. 180 omakotitonttia, jotka ovat rakentuneet korkeussuhteiltaan vaihtelevaan maastoon 2000-luvulla. Omakotialueet koostuvat seitsemästä saarekkeesta, jotka sijoittuvat metsäisen alueen sisälle. Tanssikallion kaakkoisosassa on laaja kallioalue, joka on Hyvinkään taajama-alueella ainutlaatuinen.

15 TANSSIKALLION PÄIVÄKOTI

Liikuntapainotteinen päiväkoti on aloittanut toimintansa 2010. Rakennuksen on suunnitellut Kaariarkkitehdit Mika Heinonen ja Tytti Tolvanen.

16 TEHTAANSUO

Tehtaansuon keskuksiin pinta-ala on 114 hehtaaria ja se käsittää suoalueen lisäksi kovapohjaista kangasmetsää sekä rakennettuja puistoalueita. Suon alueella sijaitsevalle arvometsäalueelle rakennetaan lähivuosina terveystietä.

17 HIRSITALOALUE

Hirsitaloalueen vanhempi osa on rakentunut 1990-luvun loppupuolella ja alueen 16 tonttia ovat noin 1500–2000 m². Uudempi osa on rakentunut vuosien 2005–2010 välillä ja tämä alue näyttää enemmän perinteiseltä omakotialueelta.